

Павленко Ю. Характерные тенденции в аграрном секторе Николаевщины во второй половине 60-х – первой половине 80-х гг. XX ст.

В статье освещаются характерные тенденции в развитии аграрного сектора экономики Николаевской области во второй половине 60-х – первой половине 80-х гг. XX в.

Цель статьи заключается в том, чтобы на основе анализа литературы и архивных источников осветить положительные и отрицательные кризисные явления в сельском хозяйстве Николаевщины указанного периода.

Для достижения цели использовался метод научно-исторической реконструкции. В основе данного метода лежит подробное изучение источников и архивных материалов с последующим основательным их анализом. Такой научный подход позволяет реконструировать исторические события в хронологическом порядке и выделить наиболее значимые детали.

Автор пришел к выводу, что отдельные сдвиги во внедрении новых форм и методов хозяйства не привели к коренному перелому. Основными причинами отставания сельского хозяйства в указанный период стали нарушения экономических законов развития производства, принципов материальной заинтересованности колхозников и рабочих совхозов в подъеме общественного хозяйства, ущербность колхозно-совхозной системы вообще.

Ключевые слова: *УССР, Николаевская область, эпоха «застоя», сельское хозяйство, арендный подряд, колхозы, «неперспективные» сёла.*

Pavlenko Yu. Characteristic tendencies in the Mykolaiv oblast agricultural sector during the second half of 60's – early 80's of the XX century.

The article highlights the characteristic tendencies in the development of the Mykolaiv oblast agricultural sector of economy in the second half of the 60's-early 80's of the XX century.

The purpose of the article is to highlight the positive and negative crisis phenomena in the Mykolaiv oblast agriculture during the specified period based on the analysis of references and archival sources.

To achieve the goal, the method of scientific and historical reconstruction was used. The method is based on a detailed study of the source base and archival materials, followed by a thorough analysis. This scientific approach enables to reconstruct the historical events in chronological order and point out the most important details.

The author came to the conclusion that some changes in the introduction of new forms and methods of farm management did not lead to a turning point. The main reasons for the agriculture gap in this period were the violation of economic laws of production development, the principles of the material interest of the collective farmers and state farm workers in the recovery of the social economy, deficiency of collective-state farm system in general.

Keywords: *Ukrainian SSR, the Mykolaiv oblast, the Stagnation Period, agriculture, leasing contract, collective farms, «unpromising» villages.*

Одержано 25.02.2016.

УДК 329.78:321(477):316.77

**Вячеслав Редзюк
(Переяслав-Хмельницький)**

СПІВРОБІТНИЦТВО ТА КОМУНІКАТИВНІ ЗВ'ЯЗКИ МОЛОДІ З ДЕРЖАВНИМИ СТРУКТУРАМИ ВЛАДИ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ УКРАЇНИ

У статті, на базі історичного й аналітичного методів, здійснено аналіз процесів взаємодії молоді та влади.

Суспільно-політичні трансформації XXI ст. в Україні стали ключовими каталізаторами активізації молоді в житті держави. Потреби часу, зумовлені революційними, інтеграційними

та демократично-еволюційними факторами, вимагають від політичної еліти України включення до державотворчих процесів нових поколінь, освічених, незаангажованих рудиментами старої системи. Комунікативні зв'язки молоді з державними структурами влади вибудовують нові механізми взаємодії та співробітництва на шляху до перебудови держави і входження її в європейський соціокультурний простір.

Глобальна інформатизація в руках молоді стає ключем і механізмом боротьби за власні права та сприяє участі останньої у процесах становлення демократичної держави.

Ключові слова: *молодь, трансформаційні процеси, Україна, держава, політика, еліта.*

Якісні зміни в суспільно-політичному житті держави вимагають включення до державотворчих процесів нових поколінь. Незаангажована ідеологічними засадами старої системи молодь є важливою складовою розвитку демократичних процесів в Україні. Покоління «NEXТ» має стати ключовим елементом, фундаментом оновленої держави. Розкриття підвалин участі молоді в трансформаційних процесах, висвітлення точок дотику її із владою вважається актуальним питанням сьогодення, адже саме молодь є одним із компонентів еволюції суспільства і становлення держави. Революційні, інтеграційні й інші демократичні процеси в країні засвідчують, що саме молодь є провідною ланкою суспільства, а, отже, саме за нею має бути закріплене природне право розбудови держави на всіх рівнях.

Проблеми та механізми формування молодіжної політики, залучення молоді до суспільно-політичних і державотворчих процесів, що відбулись в Україні, розглянуто у значній кількості наукових досліджень А. Коцура, В. Головенька, О. Голобуцького, В. Кулика, М. Головатого, А. Половинця та інших дослідників.

Метою статті є дослідження ключових аспектів участі молоді в державотворчих процесах України, проведення глибокого аналізу механізмів взаємодії державних структур влади із нею.

Наразі у зоні антитерористичної операції українська держава переживає черговий етап національно-визвольної боротьби та виборює власну незалежність в умовах «гібридної війни». Нові проєвропейські вектори розвитку і глобальні трансформації в суспільно-політичному житті змушують політичну еліту сфокусуватися на пошукові нових світоглядних парадигм з метою розробки новітніх механізмів і ключів реалізації державної політики усіх рівнів. Залучення інноваційних, кваліфікованих, прогресивних та, найголовніше, незаангажованих корупційними мотивами кадрів відкривають нові можливості на шляху до прогресивного розвитку державних інституцій, які останнім часом показово реабілітуються і еволюціонують від «постсовкових» до демократичних. У зв'язку із низкою суспільно-значущих подій політичний бомонд вимушений звернутися до освіченої і цілеспрямованої молоді (молодіжних громадських об'єднань і рухів), що являється двигуном політичного розвитку. Водночас, слід зазначити, що, на жаль, в останньої є значна кількість об'єктивних і суб'єктивних перепон на шляху до самореалізації в політико-ідеологічній сфері. Демонтаж цих перешкод є важелем залучення молоді до державотворчих процесів [6].

Оцінюючи роль молоді в суспільно-політичних трансформаціях нашої держави, неодноразово замислюєшся над питанням: «А кого саме вважають молодими громадянами (молоддю) України?». Для хронологічної деталізації поняття «молодь» слід зазначити вікові межі цієї соціально-демографічної групи. Так, у статті 1 Закону України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді» зазначається, що молоддю вважаються громадяни віком від 14 до 35 років [11].

Останнім часом з високим рівнем інтенсивності відбуваються соціально-політичні контакти між молоддю та іншими ланками суспільства. Адже саме активні молоді люди є маховиком більшості революційних і реформаційних процесів в Україні. Каталізаторами цього здебільшого виступають демократичні зрушення, проєвропейські вектори розвитку

держави, загальна глобалізація і інформатизація мас. Молодь у своїй більшості являється найдинамічнішою і найпрогресивнішою складовою модерного українського суспільства. Саме їй належить стати в авангарді реалізації розпочатих реформ та розробити нові вертикалі системних соціально-економічних перетворень. Наша держава, визначаючи «доктрину» еволюції українського суспільства, має зважати передовсім на національний інтерес молоді, чий ресурс (знань, потенціалу, можливостей) стане ключовим елементом розбудови держави. Адже точки дотику молоді та держави віддзеркалюють труднощі й протиріччя трансформаційного періоду новітньої історії становлення державності та безпосередньо впливають на ключі (політичні, соціально-економічні тощо) цього етапу. Тому важливо не допустити загасання молодіжної ініціативи, адже, за твердженням Д. Донцова, «за моральним упадком еліти слідує, як його тінь, заслужена кара нації» [1, с. 23].

Історія циклічна, а, отже, не новим, проте значущим буде твердження українського державотворця та батька вітчизняної історичної науки М. Грушевського, який вбачав одним із передових завдань національного відродження України саме виховання молодого покоління, що мало стати важелем духовного поступу та основою національної інтелігенції. Науковець неодноразово наголошував на важливості участі молодого покоління у процесах національного розвитку та державотворення. М. Грушевський, аналізуючи ресурс і можливості молоді, писав, що вона «... криє в собі задатки будучої плідної й творчої діяльності – вона мусить до певної міри виколуватися з старих протертих, проїжджених доріг» [4, с. 230].

Підтвердженням слів М. Грушевського про значущість молоді в суспільно-політичному житті можуть слугувати й більш пізні дослідження, проведені на основі документів ООН, в яких йдеться про становлення молоді як наймогутнішої складової формування суспільства. Даний фактор зумовлений стабільним зростанням кількості останньої на планеті. За висновками Комісії з міжнародних гуманітарних питань, уже до кінця ХХІ ст. люди віком до 30 років будуть становити близько 60% загальної кількості населення планети [3, с. 88]. Відтак, саме молодь встановлюватиме пріоритетні ключі розвитку політичних, соціокультурних та економічних підвалин існування держав.

Важливим інформаційним меседжем для прогресивної української молоді стала «Європейська хартія участі молоді в громадському житті на місцевому і регіональному рівні», ухвалена на Десятій конференції Конгресу місцевих та регіональних влад Ради Європи у 2003 р. Нова редакція хартії не мала статусу конвенції, проте носила інформативний характер. Зокрема в ній було задекларовано кілька позицій, які акцентують увагу на питаннях значення та впливу молоді на сучасний державотворчий процес. Надважливими є проблеми, сконцентровані в частині I «Галузева політика», пунктах I.4 (Політика освіти і професійної підготовки, що сприяє участі молоді в житті суспільства), I.5 (Політика мобільності і обмінів), I.8 (Спеціальна політика для сільської місцевості); частині II «Інструменти залучення молоді», пунктах II.1 (Підготовка молоді до участі в суспільному житті), II.7 (Розвиток молодіжних організацій), II.8 (Участь молоді в неурядових організаціях (НУО) і політичних партіях); частині III «Організаційна участь молодих людей у місцевих і регіональних справах», пунктах III.1 (Молодіжні ради, молодіжні парламенти, молодіжні форуми) та III.2 (Підтримка структур, що забезпечують участь молоді в житті суспільства) [5].

У вищезазначених пунктах фокусується увага на:

- впливі школи як важливої соціальної ланки суспільства на формування демократичних векторів розвитку молоді;
- важливості постійної мобільності молодого покоління для набуття провідного соціально-політичного досвіду, розвитку політики зв'язків та усвідомлення себе громадянином Європи;
- сприяттві розвитку системи навчання молоді, постійному інформуванні та підтримці її проектів;

- підготовці молоді до участі в суспільно-політичному житті, зародженні нових та еволюції вже існуючих молодіжних організацій і рухів, що, в першу чергу, відображають думки, обслуговують потреби й інтереси молодих людей;
- залученні молоді до динамічного, незалежного й активного неурядового та урядового секторів, що є важливими елементами будь-якого дійсно демократичного суспільства.

Відповідно до нормативно-правових основ нашої держави (Закон України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» [11]; Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Програми підготовки та залучення молоді до державної служби та служби в органах місцевого самоврядування, створення умов для її професійного зростання» [10]; Закон України «Про Загальнодержавну програму підтримки молоді на 2004–2008 роки» [8]) можемо констатувати факт стурбованості вищих ешелонів влади питанням створення сприятливих соціальних, законодавчих, політичних, фінансових, економічних та організаційних передумов для громадянського самовизначення і самореалізації молоді, а також залучення її до роботи в органах місцевого самоврядування та органах виконавчої влади. Адже молодь являється не лише суб'єктом політики, а й спадкоємцем широкого спектру духовних і матеріальних багатств суспільства та творцем якісно нових, прогресивних суспільно-політичних відносин.

Посилаючись на один із вищезазначених ресурсів, анонсуємо, що станом на 18 листопада 2003 р. в Україні проживало понад 11 млн. молодих громадян, які склали майже 23% населення країни [8], відтак, дедалі актуальнішим ставало питання включення молодіжного ресурсу до державного управління. На жаль, тодішня система залучення молоді до співробітництва і комунікації з державними структурами була замкнутою і обмеженою. Вона опиралася на коло молоді, яка вже довела власну ефективність і перспективність для держави. Валова частина молоді потрапляла до сфер державного апарату поза встановлених рейтингових методів відбору. Корупційні механізми і незаконні схеми, що притаманні українському суспільству, не надали рівних можливостей для розкриття потенціалу прогресивної молоді. Проте, не отримавши очікуваних можливостей реального управління локомотивом державотворчих процесів, активна молодь все ж зуміла «заскочити в останній вагон», пізніше проявивши себе у складі молодіжних громадських об'єднань і рухів України. Залишкові шаблони «совкової» ментальності лише відтермінували активізацію молодіжного ресурсу у реальних процесах прийняття рішень державного значення.

Про важливість прискорення формування управлінської еліти України нової генерації та структурно-інноваційного розвитку людського потенціалу йдеться у Посланні Президента України до ВРУ «Європейський вибір. Концептуальні засади стратегії економічного та соціального розвитку України на 2002-2011 роки» [2]. Практична реалізація завдань довгострокової стратегії якісного трансформаційного державотворчого процесу потребує систематичного оновлення кадрів, залучення прогресивних, незаангажованих, ініціативних та, що найголовніше, компетентних особистостей. З метою ефективної самореалізації та соціалізації молоді, забезпечення всебічної підтримки розвитку її громадської активності, реалізації інтелектуального, творчого потенціалу, розв'язання її соціально-економічних проблем Кабінет Міністрів України у 2009 р. затвердив Державну цільову соціальну програму «Молодь України» на 2009-2015 роки [9]. В ній були задекларовані позиції всебічної підтримки громадянських ініціатив активної молоді з метою запобігання витіснення останньої на периферію суспільства.

У сучасних складних умовах розвитку кон'юнктури суспільно-політичного життя питому роль у втіленні державної кадрової політики країни відіграють здебільшого саме молодіжні громадські організації, які активізують і залучають молодь різних соціальних груп до активних процесів державного управління, місцевого самоврядування й державотворення. Їх діяльність реалізується через призму створення ефективних і дієвих дорадчо-консультаційних структур при органах всіх рівнів (як державної влади, так і

місцевого самоврядування), органах молодіжного самоврядування та у проєвропейських рухах, зорієнтованих на повалення рудиментів «совкової» ідентичності та сприяння реальної розбудови демократичних процесів і європейських цінностей держави тощо [12].

Новітня концептуальна модель еволюції державної молодіжної політики в Україні, викликана умовами кризового, перехідного стану суспільства, визначає молодіжні громадські організації стратегічними партнерами держави у реалізації молодіжної політики [7].

Отже, надважливі виклики сучасності визначають передові тенденції сталого розвитку країни, що передбачають реалізацію механізмів рівноправності та рівноцінності участі всіх категорій громадян у державотворчих процесах. Саме тому в колі інтересів держави і суспільства пріоритетними мають бути цілі, зорієнтовані на забезпечення дійсно рівних можливостей розкриття інтелектуального, креативного та професійного потенціалу молодого покоління, набуття останнім передового соціокультурного досвіду та формування загальнолюдських ціннісних орієнтирів.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Донцов Д. Дух нашої давнини / Д. Донцов. – Дрогобич: Відродження, 1991. – 341 с.
2. Європейський вибір. Концептуальні засади стратегії економічного та соціального розвитку України на 2002–2011 роки: Послання Президента України до Верховної Ради України // Урядовий кур'єр. – 2002. – 4 червня.
3. Колесніченко Н. Становище молоді як одна з гуманітарних проблем нашого часу / Н. Колесніченко // Наукові праці: Науково-методичний журнал. – Т. 23. – Вип. 10. Політичні науки. – Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. П. Могили, 2002. – С. 88-90.
4. Корогод Л. М. Грушевський про місце і роль молоді в національному розвитку України / Л. Корогод // Вивчення молоді на сучасному етапі: питання методології та методики. Матеріали міжнародної конференції, Київ, 11-13 жовтня 1995 р. – К.: А.Л.Д., 1996. – 232 с.
5. Переглянута Європейська Хартія щодо участі молоді в громадському житті на місцевому і регіональному рівні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://docs.google.com/document>.
6. Плоский К. Аналіз соціальних орієнтацій сучасної української молоді, як орієнтир для формування цілей молодіжної політики щодо залучення її до державотворчих процесів [Електронний ресурс] / К. Плоский. – Режим доступу: <http://narodna.prawda.com.ua>.
7. Половинець А. Молодіжні громадські організації: критерії класифікації [Електронний ресурс] / А. Половинець // Державне управління: теорія та практика (Електронне наукове фахове видання). – 2010. – № 2. – Режим доступу: <http://www.academy.gov.ua/enfzh.html>.
8. Про Загальнодержавну програму підтримки молоді на 2004-2008 роки [Електронний ресурс]: Закон України № 1281-IV (зі змінами) від 18.11.2003 р. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show>.
9. Про затвердження Державної цільової соціальної програми «Молодь України» на 2009-2015 рр. [Електронний ресурс]: Постанова Кабінету Міністрів України № 41 від 28.01.2009 р. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show>.
10. Про затвердження Програми підготовки та залучення молоді до державної служби та служби в органах місцевого самоврядування, створення умов для її професійного зростання [Електронний ресурс]: Постанова Кабінету Міністрів України № 1444 (зі змінами) від 10.09.2003 р. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show>.
11. Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні [Електронний ресурс]: Закон України № 2998XII від 05.02.1993 р. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show>.
12. Шевцова Ю. Методологічний аналіз шляхів оптимізації механізмів залучення молоді до державного управління в Україні [Електронний ресурс] / Ю. Шевцова. – Режим доступу: <http://www.academy.gov.ua>.

REFERENCES

1. Dontsov D. Dukh nashoi davnyiny / D. Dontsov. – Drohobych: Vidrozhennia, 1991. – 341 s.
2. Ievropeiskyi vybir. Kontseptualni zasady stratehii ekonomichnoho ta sotsialnoho rozvytku Ukrainy na 2002–2011 roky: Poslannia Prezydenta Ukrainy do Verkhovnoi Rady Ukrainy // Uriadovyi kurier. – 2002. – 4 chervnia.
3. Kolesnichenko N. Stanovyshche molodi yak odna z humanitarnykh problem nashoho chasu / N. Kolesnichenko // Naukovi pratsi: Naukovo-metodychnyi zhurnal. – T. 23. – Vyp. 10. Politychni nauky. – Mykolaiv: Vyd-vo MDHU im. P. Mohyly, 2002. – S. 88-90.
4. Korohod L. M. Hrushevskiyi pro mistse i rol molodi v natsionalnomu rozvytku Ukrainy / L. Korohod // Vyvchennia molodi na suchasnomu etapi: pytannia metodolohii ta metodyky. Materialy mizhnarodnoi konferentsii, Kyiv, 11-13 zhovtnia 1995 r. – K.: A.L.D., 1996. – 232 s.

5. Perekhianuta Yevropeiska Khartiia shchodo uchasti molodi v hromadskomu zhytti na mistsevomu i rehionalnomu rivni [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://docs.google.com/document>.
6. Ploskyi K. Analiz sotsialnykh oriiientatsii suchasnoi ukrainskoi molodi, yak oriientyr dlia formuvannia tsilei molodizhnoi polityky shchodo zaluchennia yii do derzhavotvorchykh protsesiv [Elektronnyi resurs] / K. Ploskyi. – Rezhym dostupu: <http://narodna.prawda.com.ua>.
7. Polovynets A. Molodizhni hromadski orhanizatsii: kryterii klasyfikatsii [Elektronnyi resurs] / A. Polovynets // Derzhavne upravlinnia: teoriia ta praktyka (Elektronne naukove fakhove vydannia). – 2010. – № 2. – Rezhym dostupu: <http://www.academy.gov.ua/enfzh.html>.
8. Pro Zahalnoderzhavnu prohramu pidtrymky molodi na 2004-2008 roky [Elektronnyi resurs]: Zakon Ukrainy № 1281-IV (zi zminamy) vid 18.11.2003 r. – Rezhym dostupu: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show>.
9. Pro zatverdzhennia Derzhavnoi tsilovoi sotsialnoi prohramy «Molod Ukrainy» na 2009-2015 rr. [Elektronnyi resurs]: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy № 41 vid 28.01.2009 r. – Rezhym dostupu: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show>.
10. Pro zatverdzhennia Prohramy pidhotovky ta zaluchennia molodi do derzhavnoi sluzhby ta sluzhby v orhanakh mistsevoho samovriaduvannia, stvorennia umov dlia yii profesiinoho zrostannia [Elektronnyi resurs]: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy № 1444 (zi zminamy) vid 10.09.2003 r. – Rezhym dostupu: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show>.
11. Pro spryiannia sotsialnomu stanovlenniu ta rozvytku molodi v Ukraini [Elektronnyi resurs]: Zakon Ukrainy № 2998XII vid 05.02.1993 r. – Rezhym dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show>.
12. Shevtsova Iu. Metodolohichni analiz shliakhiv optymizatsii mekhanizmiv zaluchennia molodi do derzhavnogo upravlinnia v Ukraini [Elektronnyi resurs] / Iu. Shevtsova. – Rezhym dostupu: <http://www.academy.gov.ua>.

Редзюк В. Сотрудничество и коммуникативные связи молодежи с государственными структурами власти через призму трансформационных процессов Украины.

В статье, на базе исторического и аналитического методов, осуществлён анализ процессов взаимодействия молодежи и власти.

Общественно-политические трансформации XXI века в Украине стали ключевыми катализаторами активизации молодежи в жизни государства. Потребности времени, обусловленные революционными, интеграционными и демократически эволюционными факторами, требуют от политической элиты Украины включения к процессам новых поколений, образованных, незаангажированных рудиментами старой системы. Коммуникативные связи молодежи с государственными структурами власти выстраивают новые механизмы взаимодействия и сотрудничества на пути к перестройке государства и вхождение ее в европейское социокультурное пространство.

Глобальная информатизация в руках молодежи становится ключем и механизмом борьбы за свои права и способствует участию последней в процессах становления демократического государства.

Ключевые слова: молодежь, трансформационные процессы, Украина, государство, политика, элита.

Redziuk V. The cooperation and the communicative connections of the youth with the government authorities through the prism of the transformational processes of Ukraine.

In article is done the analysis of the processes of the connections between youth and authorities on the basis of the historical and analytical methods.

The socio-political transformations of the XXI century have become the basic catalysts of the activation of the youth in the life of the state in Ukraine. Time needs are stipulated by the revolutionary, integration and democratic-evolutionary factors that demand from the political elite of Ukraine to attract to the political processes of the new and well-educated generations without elements of the ideology of the old system. The communicative connections of the youth with the state authorities create the new mechanisms of the interaction and the cooperation on the way to rebuilding the state and its entering into the European sociocultural space.

The global informatization of the young people becomes a basic mechanism to the fight for their own rights and promotes the participation of the latter in the process of the becoming a democratic state.

Keywords: youth, transformation processes, Ukraine, government, politics, elite.

Одержано 15.03.2016.